

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii (nr. 260 din 18.07.2024)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege nominalizat în titlu, prin prisma prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797/1996 și a prevederilor Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, și expune următoarele considerente.

I. Observații de ordin general și procedural

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați în Parlamentul Republicii Moldova, fapt ce corespunde prevederilor art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Proiectul de lege are ca obiect de reglementare modificarea articolului 12 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii. În acest sens, se propune ca *cuantumul pensiei minime să nu fie mai mic decât cuantumul minimului de existență calculat pentru ultima perioadă în gestiune.*

Potrivit Notei de fundamentare, scopul proiectului de lege rezidă în susținerea cetățenilor vârstnici care au venituri mici, întru acoperirea minimului necesar de existență al acestora.

3. Prin natura reglementărilor, proiectul de lege face parte din categoria legilor organice, iar domeniul reglementat este de competența exclusivă a Parlamentului, în corespundere cu prevederile art. 66 și art. 72 din Constituția Republicii Moldova.

4. Cu referire la impactul economico-financiar, întrucât conform Notei de fundamentare, implementarea prevederilor proiectului de lege implică cheltuieli financiare suplimentare din bugetul de stat, fără a diminua importanța inițiativei legislative, atenționăm asupra necesității respectării prevederilor art.131 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova, a Hotărârii Curții Constituționale nr.29/2001 privind interpretarea prevederilor art. 131 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova și ale art. 58 alin.(2) din Regulamentul Parlamentului, ***potrivit cărora proiectul de lege poate fi adoptat doar în condițiile acceptării prealabile de către Guvern.*** Această condiție imperativă necesită a fi respectată, or, nerespectarea ei constituie o încălcare a procedurii stabilite de Constituție în materie de legiferare în domeniul bugetar (a se vedea Hotărârile Curții Constituționale nr. 29/2001, § 6; nr.2/2014, §§ 48 și 74; nr.11/2014, § 42; nr.23/2019; nr.8/2021, §84). În același context, art. 131 alin. (6) din Constituția Republicii Moldova prevede că, nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.

Astfel, norma respectivă instituie regula strictă privind legiferarea cheltuielilor bugetare doar cu condiția identificării surselor de finanțare.

La fel, menționăm prevederile art.17 alin. (2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014, potrivit căruia „pe parcursul anului bugetar în curs nu pot fi puse în aplicare decizii care conduc la reducerea veniturilor și/sau majorarea cheltuielilor bugetare, dacă impactul financiar al acestora nu este prevăzut în buget” .

5. De asemenea, reținem că proiectul de lege necesită a fi supus consultării publice și avizării de către autoritățile a căror competențe au tangență directă sau indirectă cu obiectul de reglementare a proiectului actului normativ, după cum prevede art. 21 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 100/2017. În sensul dat, considerăm oportună avizarea proiectului în cauză de către Ministerul Finanțelor, care în temeiul Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014 și Hotărârii Guvernului nr.696/2017, are misiunea de realizare a managementului finanțelor publice, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, dar și de Casa Națională de Asigurări Sociale, în calitate de autoritate abilitată cu funcția de administrare a bugetului asigurărilor sociale de stat.

II. Observații de conținut și tehnico-legislative

1. Precizăm că, prezentul proiect de act normativ propune modificarea art.12 din Legea nr.156/1998 sub aspectul plafonării cuantumului pensiei minime pentru limită de vârstă, astfel că acesta să nu fie mai mic decât cuantumul minimului de existență calculat pentru ultima perioadă de gestiune.

În Nota de fundamentare autorii argumentează că pensia minimă stabilită de Guvern în mărime de 2777,86 lei nu este suficientă pentru satisfacerea necesităților vitale, în contextul în care minimul de existență total pe țară este de 2877,1 lei.

În context menționăm că, potrivit datelor de pe pagina web oficială a Biroului Național de Statistică din Republica Moldova, media anuală totală pe țară a minimului de existență stabilit în anul 2023 pentru categoria de pensionari pentru limită de vârstă constituie 2 403,9 lei.

Iar, conform pct.2 din Hotărârea Guvernului nr. 217/2024 cu privire la indexarea și majorarea prestațiilor sociale, de la 1 aprilie 2024, cuantumul pensiei minime pentru limită de vârstă constituie 2777,86 lei.

În atare circumstanțe, se atestă că la situația curentă, mecanismul de calculare a pensiei minime pentru limită de vârstă prevăzut de normele legale în vigoare permite asigurarea pensionarilor pentru limită de vârstă cu o pensie ce depășește media anuală totală pe țară a minimului de existență stabilit în anul 2023.

2. Referitor la denumirea actului normativ, pentru a fi în acord cu prevederile alin.(3) al art. 63 din Legea nr.100/2017 și deoarece modificarea propusă se referă la un singur articol din lege, se recomandă reformularea acestuia, după cum urmează:

„LEGE

pentru modificarea articolului 12 din Legea nr.156/1998 privind sistemul public de pensii”

3. La fel, enunțul al doilea din alineatul (1) al art.12 din Lege, pentru claritatea și corectitudinea normei, se propune să fie reformulat astfel:

„Cuantumul pensiei minime pentru limită de vârstă nu poate fi mai mic decât cuantumul minimului de existență total pe țară calculat pentru pensionari pentru limită de vârstă, pentru ultima perioadă de gestiune”.

4. Referitor la momentul intrării în vigoare a proiectului de lege (Art. II din proiect), expunem că art. 56 alin.(1) din Legea nr. 100/2017 prevede că, de regulă, actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării. Alin.(3) al articolului precitat stabilește expres cazurile în care poate fi stabilită o altă dată de intrare în vigoare a actelor normative. Astfel, remarcăm lipsa argumentelor justificative întru exceptarea de la regula generală, din care considerente se sugerează reanalizarea normei.

În concluzie, relevăm că proiectul de lege necesită a fi revizuit prin prisma obiecțiilor invocate în prezentul aviz, iar asupra oportunității promovării și adoptării proiectului de lege urmează să se expună Parlamentul în ședință plenară.

 Tatiana MALAI,
Șef adjunct al Direcției generale

Ex: G. Tipa
Tel. 820-241